

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hóra 1 " — "
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

Fő-piac, Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

— *Olvasóinkat tisztelettel felkérjük, hogy a küszöbön álló október—deczemberi negyedre előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek. — Az előfizetési föltételek lapunk homlokzatán olvashatók.*

Grávámének.

Budapest, okt. 2.

A magyar képviselőházban grávámé-
vita lesz. Az ellenzék — a nemzeti párt
nyilván csak azért, hogy reputációját
megmentse, a szélső bal azonban azért,
mert létének gyökerében érzi magát ta-
lálva, — az ellenzék ragaszkodik ahhoz,
hogy körülményesen tárgyalassanak a
parlamentben az ismert sérelmi kérvények
a király borossebesi és kőszegi szavai
miatt. Ámbár tárgyalanná lett a vita
ama szabadelvű nyilatkozatok által, me-
lyeket Wekerle miniszterelnök és Hie-
ronymi belügyminiszter a kérvényi bi-
zottságban tett. Miután a király szavai-
ért a miniszterek felelősek és az ellen-
zéki képviselők által felelősségre is vo-
natnak, természetesen arra is ők vannak
jogosítva és hivatva, hogy autentikusan
értelmezzék a királyi szavak tulajdonké-
pen való értelmét s valódi intenczióit.
Ezt meg is tették férfias őszinteséggel
és magyar egyenességgel; a mit We-
kerle és Hieronymi a képviselőház kér-
vényi bizottságában mondott, az oly vi-

lágos, átlátszó, annyira nem kétértelmű,
hogy tökéletesen elég lehet, hogy min-
den fölmerült kételyt és aggályt elosz-
lasson.

A király épp úgy, mint az alkot-
mány, csak egy, és pedig osztatlan, a
magyar államhoz tartozó valamennyi em-
bert magába foglaló politikai magyar
nemzetet ismer, valamint hogy a legna-
gyobb szigorral és appodicticitással uta-
sit is minden nemzetiséget, hogy az ál-
lam alkotmányát, az ország törvényeit
tiszteljük s azoknak engedelmeskedjenek;
— állam és ország, a mi valamennyinek
összességét képezi. Ha aztán a király,
speciális megkülönböztetésben a másnyel-
vű polgároktól, kik ez országban laknak
és a politikai magyar nemzet tagjai, a
magyar nemzetiségről emlékszik meg:
ez természetesen csak ethnografiai érte-
lemben van gondolva. Avagy tetszenék
a jellemének minden kedvessége mellett,
származására és historiai multjára oly
büszke magyarnak, hogy minden tekin-
tetben, mindenkivel egy kalap alá tegyék?
Mire való tehát mesterségesen nagyra
nevelni aggályokat és nehézményeket oly
nyilván ártatlan dologgal szemben, mint
vitathatatlanul a milyen a magyar nem-
zetiség ethnografiai kiemelése?

A korona tüzetesen ismeri a maga
államjogi kötelességeit és jogait, és ép-
pen az a felséges, dicső király, a ki ma
ül Szent István trónján, ragaszkodik az

egész világ által elismert, sőt magasztalt
szigorral ama határokhoz, melyeket az
alkotmány, az államjog irt elő a királyi
hatalomnak. Az utalás arra, hogy ural-
kodói kötelembe ütközik a közjogi alap-
nak megingatását megengedni, a mely
alapon kétoldalú szerződés szerint a trón
és az alkotmány áll, nemcsak joga, de
kötelessége is egy bölcs és jószágos ural-
kodónak, valamint joga és kötelessége,
meginteni azokat, a kik a népnek azt
mesélik, hogy csakugy könnyedén meg-
lehet dönteni a közjogi alapot, pusztá
kiváratára egy pártnak. Nagyon érthető,
hogy a királyi intelem szívük mélyén
sebezte meg azokat, a kiket éppen ott
talált; azonban nehéz megérteni, miért
ragaszkodnak éppen ők a dolog körül-
ményes tárgyalásához a parlamentben.
A miniszterelnök, a mint fölmerültek a
grávámé kérvények, szokott loyaltásá-
val azonnal megmutatta jóakarátát, hogy
helyet és alkalmat ad a panaszkodóknak,
hogy kibeszélhessék magukat s könnyít-
hessenek nyomott kedélyükön. Ez a
loyaltás pedig egyszersmind magába
rejtí a legjobb politikát a fenforgó ügy-
ben: az 1867 iki álláspont, a maga tisz-
taságában és hamisíthatatlanságában, a
a mint a szabadelvűpárt képviseli azt,
csak nyerhet vele, ha egy beható vita
által minél behatóbban viszik a nagy
tömeg szeme elé.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A római nő.

— Jean Neruda. —

A Colonna-térről épp a Strada del Corsora
fordultam be, mikor előttem ellebbent. Kalap
helyett ugyan fekete fátyol takarja fejét s van
szemére huzva és ép olyan hosszú s olyan kö-
penykét visel, aminőt csak a nagymamák vi-
selnek, de azért ő mégis a mi házigazdánk
fecsegő leánya. Gyorsan, két-három hosszabb
lépés!

— Signora Constanza!

— Ah! — sikoltott fel a leányka, de csak
úgy, mint egy kis gyermek, akit éppen valami
csinyen kaptak rajta.

— Honnen, ha szabad kérdenem?

— A St. Eustachio-tól.

— Természetesen! Az igaz! Hisz kegyed-
nek ott lesz az az új lakása, melyről tegnap
beszélt!

Constanza elpirult egy kissé. Szemeit le-
sütötte. Csinos, kellemes teremtményecske. Su-
gár növés, közép magasságu termet, barnás,
egészséges arcszín, a haj mint a fekete selyem
és a szem — majd azt irtam, hogy tiszta fe-
kete méz. És mily naiv, eleven és bizalmas!
Csak pár nap óta vagyunk édes atyja házának
kosztosai és lakói és Kontanza, bár már meny-
asszony is, mégis jó czimboránk. Völegénye,
Luca, a szobrász, szint oly jó és bizalomger-

jesztő, mint Aonstanza. Ha úgy esténkint a
„czitrom-bokros“ kis kertben leülhetünk velük,
szívünk örömmel telik el, midőn látjuk bohós-
kodásaikat. Mindent kifecsegnék nekünk, meny-
nyire szeretik egymást s hogy édes atyjuk két
hónapig ellene volt a frigynek s a St. Eustachio
negyedben fognak lakni.

— Tehát hatodikán lesz az esküvő?

— Oh nem! Hetedikén! Hatodika szeren-
csétlen nap!

— Valóban?

— Természetesen! július 1., 5. és 6! Ebb-
ben a hónapban csupán három szerencsétlen nap
van. Hát a kegyetek hazájában nem úgy van?

— Signora, azt én magam sem tudom ha-
tározottan. Hanem hát aztán hány ilyen szer-
rencsétlen nap van egy esztendőben?

— Nem igen sok, csak negyven!

— Csak? És melyik a legszerencsét-
lenebb?

— Szent Madonna, hát még azt sem
tudja, a mikor Judás elárulta Krisztus
urunkat?

— Valóban, egészen elfeledtem, hogy az
épen április 1-én volt.

Míg így beszélgettünk, Constanza a jobb
kezét folyton a köpenykéje alatt rejtegette és a
ballal magyarázott

— Mit dugdos, signor?

Constanza hallgat.

— Valami szépet?

— Egy szenteltvíz-tartót — mondta komoly
hangon.

— Ah, tehát az új lakás számára!

— Ott még van egy! De az édes anyá-
mét kértem kölcsön, hogy oly szerencsés legyek,
mint anyám volt az apámmal és most abból
szenteltvízzel locsoltam meg lakásunkat. A csu-
nya Luca még azt sem akarja, hogy a Meg-
váltó keresztjét felfüggeszsem szobájában. Azt
mondta, jobban illik az a konyhába. És a sze-
gényt csakugyan ott is függesztette fel — mi-
lyen derék, ugye? A szolgáló új bőrdíjét is
belocsoztam szenteltvízzel! Egy lányka onnan
kivülről a hegyek közül! De az igen fél ott
egyedül!

— Kegyed természetesen nem oly fé-
lénk?

— Én? Én még jobban félek. Tüstént el-
szaladnék minden legkisebbtől!

— Azt nem is kérdeztem, mennyire örül
kegyed az esküvőjük napjának!

— Oh én félek! Mert hogy maga is
tudja, lakott egyszer nálunk egy bizonyos sig-
nor nevű diák, kit ha nevén szólítottam, min-
dig másfelé néztem. Vele szemben mindig za-
vart voltam. Elbukott a vizsgákon, meg akarta
magát gúljokni, de én kértem, ne tegye azt.
Ez időtől mindig csak „védangyalának“ neve-
zett és nőül akart venni. És most, mikor látja,
hogy nem leszek az övé, kinyilatkoztatta, hogy
vagy engem, vagy Luca-t megöl!

Megrázkódott és állva maradt. A házon
a Megváltó keresztje függött. A keresztre vi-
rágok és apró lámpák vannak aggatva. Con-
stanza keresztet vetett és megütötte a mellét.

— **Országgyűlés.** A képviselőház tegnapi ülése elején megtette az elnök a maga szomorú jelentését, Bokross Elek alelnök gyászos katasztrófájáról. A képviselők megilletődve csoportosultak a házban, a folyosókon s mindenütt csak a nap véres szenzációját tárgyalták. A nagyfontosságú tárgyat minden irányban megvilágító, két szakszerű beszéd, a Rohonczy előadó s Bethlen András gróf földmívelési miniszteré után, a ház általánosságban és részleteiben egyhangulag elfogadta a Tiszaszabályozásról szóló alapvető törvényjavaslatot. A tárgyalás végén rokonszenves éljenzéssel jutalmazta a ház a miniszter példás ügybuzgalmát. Neuman Ármán interpellált az ülés végén az osztrák-magyar bank kamatlábemelésé ügyében. Wekerle pénzügyminiszter az egész ház osztatlan helyeslése közt adta meg rögtön a felvilágosító, megnyugtató választ, a mit az interpelláló s vele a ház tudomásul vett.

— **A polgári házasságról szóló törvényjavaslatot** a korona ellátta az előterjesztési fő határozattal. Politikai körökben ebből a körülményből, hogy a korona beleegyezését megadta s a katolikus klerus a római kuria „tolerabilitur“ álláspontjára helyezkedett, egészen biztossá veszik, hogy a főrendiházban is — habár nem tiltakozás nélkül — de lényegében számbavehető akadály nélkül fog keresztül menni ez a javaslat is, mint általában az egyházpolitikai javaslatok. Mondani sem kell, hogy ezek a hírek nagyon örvendétesen érintették, szinte törvillanyozták a szabadelvű politikai köröket. — Megjegyzendő még, hogy az egyházpolitikai javaslatok zárkóvételét egy ötödik javaslat fogja képezni, az 1868. LIII. t. cz. híres 12. §-ának eltörléséről, mely a kormány politikai programja szerint az első négy javaslat elfogadásától függ. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már szintén szövegezés alatt áll a választás- és központi miniszteriumban.

— **Belföldi hírek.** (A miniszterelnök a királynál.) Bécsből a B. C.-nek a következőket távirják: Wekerle Sándor miniszterelnököt vasárnap délelőtt ő felsége a király Schönbrunban egy órán át tartott kihallgatáson fogadta, a mely alkalommal a miniszterelnök számos folyó ügyről referált. Nehány lapnak az a jelentése, mintha a miniszterelnöknek a kihallgatása bárminő összefüggésben állana a házasság jogáról szóló javaslattal, semmi alappal

— Ha isten velünk, ellenségeink el fognak széledni, — susogta — mert mindazok, akik gyűlölik őt, menekülnek az ő tekintete elől! Lúca haragszik, de én ugy-e nem tehetek arról? — tette ismét hangosan hozzá.

— Ne féljen semmit sem Costanza!

— Az anyámnak van egy régi, kis imádott könyve, meg van már legalább is száz esztendő, azt fogom a zsebembe dugni, midőn az esküvőre megyünk. És az első pénzért, amit Lucától kapok, mindenekelőtt misét mondatok és gyertyát gyújtatok.

— Bizony azt jól fogja tenni: Bizonyosan szerencsét fog hozni.

— Oh igen, signor, szerencsét fogok lenni. Ma reggel, mikor a St. Augustino templomába beléptem, ott egy ezüst szívet áldoztam a Madonnának, épp mint mikor az atyám ellenem volt és a nap éppen a szívemre sütött és az úgy fényelt, mint valami gyémánt. Majdnem tűzbe borult és fényes sugarakat lövelt szerte!

Szökdelve tünt el a házban. Egyedül maradtam.

Kivül maradtam. S úgy éreztem, mintha a nyitott égbe tekintettem volna, melyből én örökké ki vagyok zárva... Nem sok hiányzott, hogy áldó szavakra nem fakadtam.

Egyébiránt Isten oltalmazzon téged kis leánya!

Fordította: Ifj. Móricz Pál.

sem bir. Hiszen ő felségének mindeddig fizikai ideje sem volt ahoz, hogy ez a fontos javaslatot behatóan tanulmányozhassa. Wekerle miniszterelnök ezután folytatta már korán reggel megkezdett tanácskozásait Steinbach osztrák pénzügyminiszterrel, melyek főképp az osztrák-magyar bank újjászervezésére, illetőleg a banktörvény módosítására vonatkoztak. E tanácskozásokat alkalmasint legközelebb ismét folytatják, esetleg a bank képviselőinek bevonásával. — (Válasz az interpellációkra) Wekerle miniszterelnök, még e héten válaszolni szándékozik azokra az interpellációkra, melyeket a budai honvédszobor letelezésének ügyében Eötvös Károly és Apponyi Albert gróf hozzá intéztek, Szalay Imrének a községi királyi válasza vonatkozó interpellációja a királyi válaszok tárgyában benyújtott ismeretes kérvényekkel együttesen fog elintézését nyerni.

— **Külföldi hírek.** (Az osztrák költségvetés.) Az 1892. osztrák költségvetés, körülbelül 400,000 forintnyi fölösleggel záródik. — (Francia hajó a czár előtt.) A Figaro jelentése szerint Sándor czár kívánságára az orosz hajórajnak Toulonban való tartózkodása alatt egy francia hadihajó Kopenhágába megy. — (Egyezség Sziammal.) A Reuter-ügynökségnek jelentik Bangkokból: Franciaország és Sziam közt létrejött a végleges egyezség, a melyet okt. 3-án fognak aláírni. — (Francia tartalékos tisztek.) A Temps idézi Coats tábornoknak, a hadsereg felügyelőjének egy szabály által közölt megjegyzését, a ki a nagy hadgyakorlatok után konstataulta, hogy a francia tartalékos tisztek teljesjeggel nem állanak hivatásuk magaslátán.

Papirszeletek.

(A sok Kábel. — A szarka, meg a kutya. — A citrom. — Szöke, vagy barna? — A ki nem prédikál. — Szomorú és vig malacz.)

— Hol voltál?

— Budapesten!

— Láttad az Andrássy-utat?

— Ah! hisz az most csupa Kábel!

— Ah! hát ez az egy mindenestre remarqua ble!

Püspöki Imre, érdemes színművésznőnek van egy szajkómadara.

Ennek a madárnak az a szokása, hogy a mi husféléit kap, azt a szoba külfeléle zugaiban rejtegeti el.

De van Püspöki Imrének egy kutyája is, a melyik meglesi, hogy hol vannak az eldugott husdarabok. Sorra felkutatja és a madár szemeláttára — befalatozza.

A madár dühbe jön, ráugrik az eb háttára és elkezd csipkedni.

A kutya egyszerűen bebujik az alacsony ágy alá és a mikor bujlik, az ágy a madarat egyszerűen — lesodorja.

Hogy értelmezi ezt a mesét a függetlenségi párt Mátyás-madara — Polonyi Géza ur?

Csak egy citromot kell szopogatni a katonazene előtt, és vége a fuvó-hangszerek haraglásának.

Csak a szabadelvű eszmék et kell hánytorgatni Ugron és Polonyi urak előtt és vége a szélsőbali koncertnek! Pedig, nem is a kivánságától fut össze a nyáluk!

— „Szöke vagy barna- a férjed“? kérdi egy szép asszony a másiktól.

— „Nem tudom“ — felel az egynek a másik — „mert már nincs hajál!“ Szabadelvű, vagy reakcionárius a szélsőbaloldal?

Nem lehet tudni, — felelhetjük, — mert már nincs — elve!

Igy látszik legalább az Eötvössel való egyesülésből és visszalépésből.

A mi nagytiszteletű országgyűlési képviselőnk ritkán prédikál Debreczenben, de — úgy látszik — annál többet prédikál... Buda- pesten!

Ösmeretes kép a vig malaczé, meg a szomorú malaczé!

Annak, már mint a vignak, fel van kun- korodva a farka, a szomorúé — busan le- konyul.

„Vig malacz“ volt az ellenzéki politika a Wekerle-féle exposé után, most... szomorú malaczczá lön.

Most is csak azért malacz-politika, mert a mi kiskorú ellenzékiük sohasem lesz disz- nóhus!

Gasparone.

Rektori beszéd a kollegi-umban.

Debreczen, október 3.

A főiskolában hálaadó istentisztelettel és dr. Kovács Sándor ez évi akadémiai igazgató nagy szabásu beszédével nyílt meg az új iskolai év.

A rektori beszéd a jogi tanu- lóknak történelmével foglalkozott főisko- lánkban. A múlt század végétől az 1875. évi terjedő időig ölelte fel azt, vagyis a vallás és községek. miniszternek 1875. jul. 11-én 15,720. számú leiratát, melylyel s az erre következett e. ker. határozat alapján, a debreczeni főta- noda jogi és államtudomány szaka, teljes jogi és államtudományi karrá alakult át.

Az akadémiai hallgatósághoz intézett be- fejező szavakat egész terjedelmében, követke- zőkben közöljük:

Legyen megengedve, — úgymond — hogy a fentebbiekből az önök részére vonhas- sak le némi tanulság, szeretett akadémiai hallgatóság!

Láthatják, hogy a mai virágzó jogakadé- miának, pár év mulva száz év előtti keletke- zése, kicsiny kezdetre vezethető vissza. Komo- lyan csakis a jogtanítás megkezdéséről lehet szólanunk. Inézetünk történetében szintén a bibliai mustármag gyönyörű hasonlata nyert megva ősnást. Hitfelekezettünknek az egyház, az iskola iránti buzgósága, áldozatkészsége alkotja meg az új intézetet, győzi le az eléje gördített akadályokat. Bancroft, az amerikai nagy tör- ténéreg, a congresszus által Lincoln emlékére rendelt emlékünnepen beszédét e szavakkal kezdé meg: Az emberek ügyeit Isten vezérli, ez ép oly igaz, mint bármely igazsága a ter- mészetudománynak. Ezzel kellett volna nekem is megkezdennem önökhez intézett szavaimat: „Az emberek ügyeit Isten vezérli“ Ime láthat- ják szeretett hallgatóink! támasztott Isten kö- zöttünk is férfiakat, kik vezéreink legyenek. Ő gyújtotta meg az alapítók és jöltevők szívében a lelkesedés szent szikráját, hogy áldozataikkal tegyék lehetővé az új intézetnek s vele együtt anyaiskolánkunk is fennállását, virágzását. áldá- sos működését. Az a gondolat, mely a reforma- tiótól kezdve tanügyi rendszerünkben uralkodó volt, hogy az egyháznak a lelkesek és tanítók képzéséről való gondoskodás képezi fő, mond- hatni egyedüli feladatát: később kielégítőnek nem bizonyult s a zsinat presbyteri egyházai-

kormány alapeszméinek meggyökerezése, a világi különösen pedig a közhivatali pályára lépő ifjaknak a theologiai s bölcsészeti műveltségtől ha nem is idegen, de mindenesetre különböző szakoskodik kiképzésére fordítá a figyelmet, mely csak erősbulés nyerhetett a nagyszombati egyetem jogi facultásának szervezése, különösen pedig a vidéki jogakadémiáknak királyi rendeletre, illetőleg főpapi alapításra visszavihető előállása következtében.

De mindezek meggondolása kötelességeket ró önként szerett hallgatónk minden kivétel nélkül, melyeknek ha meg nem felelnének hiába hirdták volna össze a köveket e szentelt falak felállításához sirjaikban is áldott elődeink, hiába volna akkor nekünk tanároknak minden igyekezetünk s példaadásunk a kötelességek hű és lelkiismeretes teljesítésében; hiába neveznök önként a haza, az egyház reményeinek, mert ezen szép elnevezésre nem volnának önk érdemek. Iskolai törvényeink szelidebbek, mint a régiek voltak, mert szelidebb kor szülöttéhez szólnak, de bizonyára az önbecsülés és öntevékenység létezését feltételező legszabadabb iskolai intézmények sem hozzák meg áldásthozó gyümölcseiket a szabadsággal visszaélő érdemtelen egyének kezében. Önök, kik a gymnasium külsőjét most lépték keresztül, el ne veszítsék a szabadabb légkörben, melybe most jutottak az ideálisnak azon himporát, melyet érdemes tanáraik tanításaiból annyi időn keresztül, legszebb életkorukban, oly sok fáradsággal szedgethettek össze; ne vesztessék el könnyelműen azt, hanem használják fel azon kincset öntudatos tevékenységgel az új tanulmánykörben is, melyet már éte pályául választottak magoknak bizonyára nem kevés lelki tünődés után.

Önök pedig, kik maholnap az élet küzdő rére fognak lépni: küzdjenek és fáradjanak a gyűjtött tudománykincs megtartása s a még megszerzendők növelése körül azon lelkesedéssel, mely fajunkat jellemzi, de egyúttal az akarat azon kultusával, mely az angol nemzetet az ismert világ minden részében uralkodóvá tette.

Az iskola csak azt utat mutatja meg a boldogulásra; de boldoggá nem tehet senkit. Mi tanárok csak feltárjuk Önök előtt a hit és tudomány kincseit, — pedig meg van mondva, hogy a véges élet viszonyai között csak ez a kettő boldogíthat, de ezen kincseket Önöknek magoknak kell nagy fáradsággal kiküzdeniök. A tudomány azon igazságait, melyeket tollunk hallanak csak kulcsul tekintsék az önképzésre a felmunkálásra, hasonlóan a méhhez, melyről Bacó a nagy bölcsész, azt jegyezte meg, hogy az a virágoktól gyűjti ugyan anyagát, de csak azért, hogy önjerejével dolgozza fel s alakítsa át. Legyenek egyházunknak a hű t a g j a i mindnyájan, nem csak az iskola falain belül, de majd ha kilépnek az életben is; de nem vakbuzgósággal eltelve, mely a történelem tanúsága szerint annyi romlásnak volt okozója az emberek között, hanem áthatva azon türelemről és szeretetről, mely Üdvözítőnk minden vallásalapítók fölülérhetlen magasságba: az Isten jobbára emel. Ha a hit bennünket, egyháza gyermekeit egymástól elszakasztott is, egyesítsen minden ellenkező emberi tanítvány daczára a szeretet; fűzőn össze bennünket a magasatos gondolat, hogy egy hazának vagyunk polgárai, a kiknek sirja felett, ha halotti írtott volna a gyűlölet vagy a pártoskodás: a magyar cultura romjain idegen népek ütnék fel sátrakat. Legyenek tehát jó hazafiak, buzgó apostolai nemzetiségünknek s ezzel együtt nyelvünknek is, melyről Széchenyink a „legnagyobb magyar” akkép nyilatkozott egykor, hogy ezzel mindent elérhet a magyar, e nélkül ellenben semmit.

Végül hozzátok szólok bátorítólag szerett hallgatónk, kik kevésbé szerencsés külső körülmények között léptetek a tudományos pályára s nélkülözéseknek vagytok kitéve fáradságos tanulmányaitok között is. Bizzatok ti is. Ha az élet sokszor meg is feledkezik a szegényről, ha még oly tehetséges is, az iskola nem ily mértékkel bír. Tudjuk, hogy sokan vagytok kik segedelemre szorultok; de tudhatjátok, tapasztalhattátok azt, hogy ez a jóságos és

anya tehetsége szerint, nem szokta töletek segedelemét megvonni. Csak szorgalmatok ne lankadjon s el ne feledjétek azon értelemeket, melyeket szülőitek könnyes szemekkel intéztek hozzátok a bucsúszakor. Muokálkodjatok! . . . s gondoljatok a nagy emlékü báró Eötvös Józsefnek azon szavaira, melyeket Kőlcsey Ferencz felett mondott emlékbeszédében intézett éppen a lelkes ifjusághoz: Nézzétek életét s legyen tiszta képe fenséges példa előttetek; nézzétek őt, az árvát, a szegényt, a gyengéket s tudjátok meg; őt hazájának szent szeretete vezérelt ily magasra s közöttetek senki sincs, ki dicsőn nem ragyoghatna, mint ő, ha keblét e tiszta láng tölti el.

Nemesebb, lélek biztatóbb szavaival nem végezhetném hozzátok intézett beszédemet szerett hallgatónk.

Kövessétek! . . .

Vegyes hírek.

* **Székpergetett bucsusok.** Pozsonyból írják: A gajári szent szűz kútjánál összesereglett száz meg száz bucsujárót Nagy Ágost malackai főszolgabíró szétűzette a csendőrökkel. A fantizált tömeg ugyanis már aggodalmat keltő magatartást tanúsított a hatóság és a helyiség papja ellen, mert ezek mindent elkövettek, hogy a szédelgést leleplezzék. Az a paraszt ember ugyanis, a ki augusztus 15-én, Mária mennyhemenetele ünnepén, éjjeli 12 órakor megállta a szent szűzet s szavát is hallotta közönséges csaló, a ki a bucsujáróktól csak hasznót húzott. A kihallgatás alkalmával azt erősítette a paraszt, hogy sz. Mária tótul e szavakat intézte hozzá:

— Boldoggá akarom tenni a gajáriakat, de ezt csak akkor teszem, ha itt is tisztelnek, mint Mária völgyében.

A nép erre bucsujáró helylyé akarta tenni Gajárt. Az a víz, melyet a paraszt árul felette rossz ízű és ártalmas. A főszolgabíró nem enged többé meríteni a kútból, mert járvány kitörésétől tart. Az ellentállókat és izgatókat a csendőrök letartóztatják.

* **Bokross Elek** halálesete — a melyről tegnapi távirati rovatunkban emlékeztünk meg — a legnagyobb részvétel kelti minden irányban. Mint politikus, mint a szabadelpvűpárt törhetlen híve meg is érdemli az őszinte gyász nyilvánulásait. Mind a szabadelpvűpárt, mind a képviselőház talált alkalmas módot e gyász kifejezésére. A ha ále etről megemlékező sajtó egy része ö n g y i l k o s s á g n a k minősíti a magyar parlament alelnökének elhunytát. E felfogás mellett tanuskodnak Bokross utolsó órájának egyes körülményei, valamint az is, hogy a Montbach-féle ügyben e napokban várta a kaszinó becsületbiróságának döntését, némely ügyeiben pedig még hátra van a kuriai ítélet. Újabb feljelentések is érkeztek Bokross Elek ellen. Bármint álljon a dolog, mi nem időzünk tovább a fővárosi sajtó által bő részletességgel tárgyalt szomorú eset fölött s egy nagy lap felfogását tesszük magunkévá, mely így végzi cikkét: „Ha nem volt öngyilkos, följölességes hogy itéletet mondjunk; ha öngyilkos volt, azért lett azzá, hogy ne itéljenek felette!” — Bokross ma d. u. 3 órakor temették s Kolozsvárra szállítják.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirati hivatalnál szeptember 30-án: Változó felhőzet, enyhe.

A debreczeni állami időjelző állomás jelentése. 1893. Október hó 3-án reggeli 7 órakor. Hőmérséklet 14.6 C. fok. Légnymás 751.3 millim. Dél nyugoti Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — millim. Ugy nezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 20 fok. Legalacsonyabb hőm. 13 fok.

Séta hangverseny a Margit fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órakor.

Október 3. d. u. 4 ó. az alsó szabolc-i tisztai ármentesítő társ ülése a városházán.

Október 2—10. Országos vásár.

November 1. Egyházkerületi közgyűlés.

— **Fiume Debreczenért.** Tegnapi lapunkban közöltük Dall' Asta urnak levelét, a melynek kapcsában Fiume e kiváló vezéregyénisége husz forintot adományoz a debreczeni egyetemre. Gyümölcse volt ez lapunk felhívásának, a melyben a szép és nemes cél gyámolítására hívtuk fel az ország összes lakosságát, ezek között fumei testvéreinket is. A testvéreknek testvérekhez intézett őszinte szövege azonban még más szép eredménnyel is járt. Dall' Asta ur, ki — úgy látszik — nem tehet, nem mondhat semmit, a mi ne lenne bizonyítéka az ő lángoló hazafiságának és magyar hűségének s a mi egyúttal ne lenne czáfolata az ellene szőtt rágalmi-szövedéknek, a fumei képviselő testület szombati ülésén a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

„Debreczen városa, Magyarország bölcsője, hol tisztán cseng az ajkakon a magyar nyelv, egy egyetem felállításának nemes törekvésében fáradozik s az őszintes honfiakat felszólítja, járuljanak hozzá adományaikkal a cél megvalósításához.

„Nekünk is érdekünkben fekszik, hogy a testvérváros minél hamarabb megvalósítva lássa célját, hogy mi is oda küldhessük fiainkat, hogy ott a tiszta magyar nyelvet sajátítsák el, vagy hogy ebbeli ismereteiket tökéletesbítsék s ez által részükre a magas állami tisztségek betöltése is lehetővé tétessék.”

Ez indokolás előre bocsátása után Fiume város részéről a debreczeni egyetemre 300 ft. alapítvány tevését indítványozza.

Az indítványt Dall' Astán kívül Mohovich, Maderspach, Smoquina és Thierry írták alá. A rappresentanza az indítványt kedvezően fogadta s a jövő gyűlés napirendjére kitűzte — Ugyanez alkalommal a „Magyar Tengerpart”, Fiume e kitűnő szellemű és nagy verve kifejtésével szerkesztett lapja, gyönyörűen emlékezik meg városunknak és a vidéknek jelenleg legfényesebb, pártolásra leginkább méltó eszméjéről és kulturális nagy érdekéről, a debreczeni egyetemről. „Mi — írja a lelkes folyóirat — „a kik legjobban érezzük, hogy a határokról és végekről kikerülő ifjuságunknak oly helyeken kell egyetemi tanulmányait végeznie, hol „az ajkakon tiszta magyar nyelv csendül, a szivekben tiszta magyar érzelmek lobognak s tiszta magyaros erkölcsök képezik a családi kör díszét”: régtől fogva meg vagyunk győződve, hogy Debreczen mellett sem Pozsonyban, sem Szegednek még csak szóba sem volna szabad jönnie a harmadik egyetem kérdésének ügyében. Sőt tapasztalva, hogy Budapestu még mindig sok alkalma nyilik ifjainknak a német nyelvvel való boldogulhatásra s hogy a kolozsvári egyetemen a nemzetiségi vidékekről odaszármazó ifjak nagyrésze — az emberi gyalorságnál fogva — nem a kincses város tiszta magyar hazafiságát, hanem a nemzetiségi érzelmek metelyét szívja magába: őszinte

megyözödsünként állíthatjuk, hogy — ha hazánkban ez idő szerint egyáltalában nem volna egyeteme — az ifjuság virágát képező főiskolát sehol másutt, csakis a magyarság erős várának középpontján, Debreczenben, kellene felállítani. Ezután lapunknak e tárgyban írott sorait idézi s biztosnak jelzi, hogy a közgyűlés is magáévá teszi az ügyet, e mellett a magánosakat is buzdítva, hogy Debreczen s az egész magyar Alföld és az egész nemzeti kultúra mellett kellő buzgalmat fejtsenek ki. Hála érzettel eltelve fogadjuk Fiume polgárságától a rokonszenve jóleső jelet és köszönjük a debreczeni egyetem ügyének előmozdítására szánt adományokat. A mi hírlapi működésünknek ez esetben mégis mi egyéb a legbecesebb eredménye, mint az a tény, hogy a messze tengerpartról is emelkednek hangok a debreczeni egyetem megalkotása mellett s a hazánkhoz annyira ragaszkodó hazánk gyöngyűl tekintett magyar tengerpart ide akarja küldeni fiait magyar szellem és magyar erkölcs elsajátítására és egyuttal saját érdekének is tekintti, hogy Debreczennek egyeteme legyen! Köszönet az adományokért, köszönet a buzdításért: legyen a viszhang az ügy teljes sikere! Evviva Fiume!

A debreczeni egyetemre Harsányi Sándor turkevei lelkész 1200 koronás alapítványt tett. Alapító levelét, mely az alapítványnak lényeges növekvését helyezi kilátásba, beküldötte Kiss Áron ev. ref. püspökhöz. — Debreczen iránt érzett rajongó szeretetünk magyarazza meg ha Debreczen tehetős polgárainak egész sorát ohajtának látni a nemes fa, kertészei között. És imé, a pozsonyi egyetem mellett sikra szálltak már a hölgyek is. Egy grófné 4000 koronát küldött névtelenül. Avagy a debreczeni nők hátrább állanak a pozsonyiaknál? Hisszük, nem ugyan? meg fogják tenni, a mit tenniük kell.

Az ev. ref. felsőbb leányiskolában lélekemelő szép ünnepélyvel nyílt meg tegnap az új iskolai év. A növendékek az iskola egyik tágas termében gyűltek össze s számos előkelőség is megjelent ott a tanári és tanítói karral együtt. Az ünnepély a növendékek énekével kezdődött. Azután Nagy Gyula vallástanár szép imádságot mondott, melynek elhangzása után Kalocsai Róza, az új igazgatónő tartotta meg nagy tetszéssel fogadott beköszöntő beszédét, mely a kiváló nevelő és irónő magaműveltségéről tett bizonyosságot. Az első részében a tanítói pálya szellemi gazdaságával, második részében pedig a leánynevelés fontosságával foglalkozott, kiemelve a bennlakás előnyeit. Majd Dóczy Gedeon igazgató beszéde következett, aki a fenntartótestülethez és hatóságokhoz azt a kérelmet intézte, hogy az újjászervezett, nagy hivatást betöltő intézetet jövőre is az eddigi jóindulatukban részesíteni sziveskedjenek. Bemutatta az új tanárokat és szívélyesen üdvözölte azokat. Majd elsorolta az intézet legközelebbi fejlődéséhez szükséges haladást; végül a növendékeket üdvözölte. Simonffy Imre kir. tan. főgondnok polgármester szólott ezután örömet fejezve ki az iskola betetőzése felett a szerencsét kívánván az új iskola évhez Kiss Albert lelkész, az igazgató tanácselnöke rámutatott az intézet tökéletes kifejlesztéséhez még szükséges dolgokat s reményét és bizalmát fejezte ki az iránt, hogy az egyház, az egyházkerület és a nemes város jóakarásával a még most fennálló akadályok is lassan-lassan elenyésznek. Kiss Áron püspök áldást kért a tanintézetre s a növendékek éneklése rekesztette be az ünnepélyt. — Az igazgatósági irodában Kovács Lajos tanár a tantestület nevében üdvözölte Dóczy Gedeon, igazgatót, aki megköszönte e szives figyelmet s kartársai támogatását kérte.

A intézetnek az új iskolai évben 244 növendéke van míg tavaly 209 volt. Az internátusban 15. növendék lakik.

Hymen. F. hó 1-én, vasárnap váltott jegyet K u r s i n s z k y László, a római kath. elemi iskola tanítója, özv. Schomság Endréné, P á p a y Erzsébettel. A mély rokonszenvből fakadt frigyre szívből boldogságot kívánunk.

Bucsuestély. A debreczeni ev. ref. tanítótestület fényesen sikerült bucsuéstélyt rendezett a nyugalomba vonuló öreg tanítók tiszteletére a „Bika“ éttermében. Nem pompa, üres külsőség tette ez estélyt fényessé, hanem a jelenlevők igaz, őszinte szeretete. Mindenki érezte, hogy ez az est reá nézve ünnep, a kartársi szeretet nyilvánításának örömmünnepe; s az ünnepelek mindnyájan boldognak érezték magukat. mert látták, hogy azok, kikkel egy czélért küzdenek, s egy eszme megalósításáért fáradságát soha nem szünő lelkesedéssel, szeretettel, tisztelőkkel végzettenül. Mily jól esett látni az örömben könyező agg férfiakat körülveve szeretve tisztelő kartársaiktól! S mily boldognak érezte magát az, ki közelükbe juthatott s ha egyébbel nem, egy forró kézszorítással adhatott kifejezést tiszteletének, szeretetének. — A tágas terem csaknem egészen megtelt vendégekkel. Ott láttunk többeket városunk és egyházunk kitünőségei közül, nevezetesen tót. Kiss Áron püspököt, Simonffy Imre kir. tanácsos. polgármester főgondnokot, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelőt, Némethi Lajos iskolaszéki elnököt, Tóth Kálmán és Dicsőfi József lelkészeket, Domokos Kálmán gazdasági tanint. igazgatót stb. A vacsora, melyhez a zenét Kiss Pista szolgáltatta, 8 órakor kezdődött. Mindjárt a második fogásnál felemelkedett helyéről Lada Sándor testületi elnök és felköszöntötte az ünnepeleket, átnyújtva nekik a testület által kiállított emléklapot. A nyugalomba lépő veterán tanítók részéről Tóth Lajos válaszolt; ifjui lelkesedéssel előadott beszédében megköszönte a megtisztelést s Istentől áldást kért a tanítótestület tagjaira. — Ezután egymást érte a felköszöntő. Dávid Sándor Kiss Áron püspökért s a lelkeszi karért ürité poharát; Tóth Lajos Simonffy Imrét élteté. — Pohárköszöntőket mondtak továbbá: Kiss Áron a tanítótestületért; Zong János Némethi Lajosért; Némethi Lajos a tanítótestületért; Vásárhelyi József Eötvös K. Lajosért; Eötvös Károly Kiss Áronért; Dicsőfi József az ünnepelekek családjaiért; Simonffy Imre Szabó Józsefért; Tóth Kálmán az ifjú tanítók jövőjéért stb. Vacsora után tánc következett, melyet a 83 éves Szabó József kezdett meg. A társaság a késő órákig együtt maradt s egy kellemesen eltöltött est édes emlékét vitte haza magával mindenki. — s.

A gyöngyöltre megérett legényeknek ma jelentőségeltjes napjuk van. Ma vonulnak be a rekruták. Katonassággal ellátott városokban az utczák viszhangzanak a jó kedvű fizzők danáitól, kiket messzire elkerül ilyenkor a rendnek éber őre, nehogy valamiképen összeütközésbe jöjjen a „tapintat és erél“ a kebel érzelmével. Mert hát csak „Ferencz Jóska, a császár“ parancsol nekik. Az első nap aztán bebujtatják a „bundás“t az uniformisba, megmagyarazzák neki, ki a főlebbvalója, akinek „szalutálni“ muszáj, meg hogy mire való a katonának a feje, t. i. hogy legyen mire tenni a rezes csákót, stb. Majd beosztják egy régi sarzi gondviselés alá, aki mindjárt „Kni bárgent“ kommandiroz, és így guggon tilve lenyitják a bakát, miután aztán jön belőle a szomorú nóta, hogy aszongya:

„... Ott lát engem komisz baka ruhába,
Göndör hajam rövidre van levágva.

Legfelsőbb elismerés. A boros-sebesi hadgyakorlatok alatt az ottani m. kir. postás és távirada hivatal óriási teendőhalmazának oly ügyesen felelt meg, hogy Ó Felsőge nevében a kabineti iroda az „ott tartózkodása alatt előfordult gyors, pontos posta és táviradai szolgálataiért legmagasabb megalégedését“ levélben fejezte ki, melyhez 100 frt volt mellékelve. Megemlíjük itt, hogy a kitüntetett postamesterő városunkbeli hölgy, Fisch testvérek, az ismert kereskedők nővére.

Hermann Ottó orsz. gy. képviselő és hírneves tudósunk nejével, a kitünő irónővel, tegnap este városunkba érkezett. Hermann

Ottó tudvalevőleg az 1896. évi évezredes kiállítás néprajzi osztályának elnöke s e minőségben a pásztorélet tanulmányozása végett utazik az alföldre. Szombaton érkezett Kisújszállásra melynek polgármestere Gáál Kálmán ur kocsin a kecskés nevű puszta szállítására onnan pedig a Hortobágyra utazott. Mindkét helyen nagymenyiségű, a pásztor életre vonatkozó tárgyat (birkafogó kampót, pásztor botot stb) gyűjtött össze a kiállítás részére. Főideje volt ennek, mert — a mint érdemes tudósunk kijelentette — a pásztorélet eredetisége még a Hortobágyon is kiveszőben van már! A Hermann pár az „Arauy Biká“-ba szállt. Hermann Ottó nejével együtt ma d. e. meglátogatta Simonffy Imre kir. tan. polgármestert. Hermann Ottó ezuttal rövid ideig tartózkodik Debreczenben, de megígérte hogy adatok gyűjtése végett még eljön hozzánk s akkor a hortobágyi puszta életet is bővebben tanulmányozza. A szomszédos kecskés pusztáról különben most is átrándult a Hortobágyra. Polgármester ur biztosította a jeles tudóst hogy buvárkodásában Debreczen mindig a legnagyobb örömmel ad neki segítségét.

Az alsó szabolcsi tiszai ármentesítő társulat választmánya ma d. e. ülést tartott a városházán Gróf Dessewffy Aurél elnöke alatt. A választmány a ma d. u. összeülő közgyűlés ügyeit készítette elő.

Leógett széna raktár. Gróf Dégenfeld Gusztáv tégliási uradalmában f. hó 23 8000 frt értékű beraktározott széna elégett. Az épület biztosítva volt; nem így a széna melyet csak azelőtt való nap vetek métermázsánként 2frt50 krjával, és hordták az épületbe.

Halálozás. Elek Lajos főiskolai tanárt fájdalmas csapás érte; szép reményű fia Lajos, közel az érettségi vizsgához, elhunyt, örök mély gyászára szerető szüleinek. A család a következő gyászjelentést adta a korán elhunyt ifjúról: Bánatos szívvel tudatjuk kedves fiunknak illetve testvérünknek Elek Lajosnak a debreczeni ev. ref. főgymnasium VII-ik osztályu növendékének folyó hó 2-án délután fél 5 órakor, élete 18-dik évében, huzamos betegség után történt elhunytát. Felejthetetlen halottunk földi részei, a fűvészkerutczai 1080-ik számú háznál tartandó ima után folyó hó 4-én, délelőtt 10 órakor, a hatvanutczai sírkertben fognak örök nyugalomra tétetni. Debreczen, 1893. október 2. Elek Lajos, Kis Margit mint szülők, Margit, Erzsébet és István mint testvérek.

Lebukott a robogó vonatról A debreczeni h. náná-i vasuton életveszélyes szerencsétlenség történt vasárnap délután. A debreczenből induló vonat egyik kalauza — mint lapunknak Dorogról írják — Böszörményi Dorog között a vidi-pusztán a sebesen haladó vonat lépcsőjén egyik kocsiából a másikba menve, elszedült és lezuhant a vasuti töltés árkába. N-hány utas a kupé ablakán keresztül látta e vérfagyasztó jelenetet s nagy lármát csaptak, hogy a mozdonyvezetővel megállítsák a vonatot. Majdnem egy kilométernyire ment már a vonat a szerencsétlenség színhelyétől, mikor a mozdonynál is figyelmessé lettek a vészkiáltásokra s megállították a vonatot, melyet hátrafelé toltak s felvették az árokban eszméletlenül fekvő kalauzt. A szerencsétlen ember Dorogon kaphatott orvosi segítséget. Még most is ott fekszik, még mindig eszméletlenül. Valószínűleg életveszélyes belső sérülést és agyrázkódást szenvedett.

Árverés máktermésre. A debreczeni erdőségek idej máktermésére ma d. e. lett volna az árverés a városháza kis tanácstermében. Nemcsak árverelni szándékoztak, de kasszáló birtokosok is nagy számmal jelentek meg az árverésen. utóbbiak tiltakoztak az árverési feltételek ama pontja ellen, mely szerint szarvasmarhákat és juhokat nem lesz szabad behajtani mákoltatásra kiadott erdőterületekre. Az árverésre kiküldött bizottság e tiltakozá-

tett meg a tanuk sorában s így őt a törvény szék a lakásán hallgatja ki. Elnökül Z s i t v a i Leo, a vádat dr. H a v a s főügyész helyettes képviseli, a védő Eötvös Károly helyett pedig ennek fia, dr. E ö t v ö s Bálint jelent meg Csolics a V a s z a r y K o l o z s n e r e z e g p r i m á s ellenében e l k ö v e t e t t g y i l k o s s á g k i s é r l e t é n e k b ü n t e t t e m i a t t v a n v á d a l á h e l y e z v e. Nagybecskerekén, 1854 február hó 10-én született, Csolics kijelenti, hogy b ü n é t s z á n j a b á n j a s b ü n é t i z g a t o t t s á g á b a n, e l k e s e r á d é s é b e n k ö v e t t e e l, m e r t a z t h i t t e, h o g y p i n c z e m e s t e r i á l l á s á b ó l ő t m i n d e n f e l m o n d á s n é l k ü l b o c s á t o t t á k e l. A p r i m á s í r á n t h á l á s, m i v e l e z c s a l á d j á t t a r t j a. B ü n é n e k e l k ö v e t é s é t r é s z l e t e s e n l e i r j a s a z t v a l l j a, h o g y a p r i m á s t h a s b a a k a r t a s z u r n i, a z u t á n m a g á t k i v é g e z n i.

* **Megrögzött gonosztevő.** A legmegrögzöttebb gonoszság ritka példánya állott tegnap délelőtt a debreczeni kir. törvényszék előtt. M a z u r e k J á n o s a n e v e a z i l l e t ő n e k, a k i a f. évi augusztus hóban Dragota Ignác nevében levelet írt Molnár Mihály költőre, a melyben Molnártól nagy mennyiségű köteleket rendelt meg s kérte azt azonnal a levélvivőnek átadni. Molnár azonban gyanút fogott és letartóztatta Mazureket, a ki maga volt a levélvivő. A törvényszék tagjai voltak M o c s y J ó z s e f e l n ö k, K o n r á d S á m u e l é s R o t t l e r B é l a b í r á k, B a l o g b Z s i g m o n d j e g y z ő; a v á d h a t ó s á g h o z d r. K ó s a Z s i g m o n d k i r. ü g y é s z k é p v i s e l t e. M a z u r e k n e k f e l m u t a t t á k a k ö t l e l v e r ö n e k í r t l e v e l e t, m e g k é r d e z t é k ő i r t a - e? N e m t a g a d o t t s e m m i t. — „M á j u s b a n j ö t t e m k i a f e g y h á z b ó l — u g y m o n d — n e m v o l t p é n z e m, m u n k á t n e m k a p t a m, i g y a k a r t a m e g y k i s k e v é s p é n z r e s z e r t t e n n i.” M a z u r e k 36 é v e s i d á i g a k ö v e t k e z ő b ü n t e t é s e i v o l t a k: 1875-b e a b u d a p e s t i k i r. t ö r v é n y s z é k e l í t é l t e 6 h a v i b ö r t ö n r e l o p á s é r t; 1876-b a n a b e r e g s z á s z i k i r. t ö r v é n y s z é k 1 é v i b ö r t ö n r e s i k k a s z t á s é r t é s l o p á s é r t, 1877-b e n a m s z i g e t i k i r. t ö r v é n y s z é k 1 é v i é s 4 h ó n a p i b ö r t ö n r e l o p á s é r t. 1879-b e n a c s. é s k i r. 65. g y a l o g e z r e d h a d b í r ó s á g a 5 r e n d b e l i l o p á s é r t, k é t c s a l á s é r t, s z ö k é s é r t é s a s z o g á l a t i s z a b á l y o k t ö b b s z ö r i m e g s é r t é s e m i a t t 6 é v i s u l y o s b ö r t ö n r e, 1886-b a n a t o v á b b s z o g á l a t i i d ő a l a t t i s m é t 3 r e n d b e l i c s a l á s, s z ö k é s s t b. m i a t t 2 é v i s u l y o s b ö r t ö n r e, 1890-b e n a b e r e g s z á s z i k i r. t ö r v é n y s z é k á l t a l c s a l á s é s l o p á s m i a t t 3 é v i f e g y h á z r a í t é l t e t t e t t, a m e l y b ü n t e t é s k i á l l á s a u t á n a f. é v m á j u s h ó b a n s z a b a d l á b r a h e l y e z t e t t e t t. I l y e n b ü n h a l m a z r a v a l ó t e k i n t e t t e l a k i r. t ö r v é n y s z é k v á d l o t t a t a l e g u t ó b b i c s a l á s i k i s é r l e t m i a t t 3 é v i f e g y h á z r a í t é l t e. M i n d a v á d l ó, m i n d a v á d l o t t f e l e b b e z t e k.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

ELSŐ KÖTET.

XVII.

(Folytatás.)

38.

S most mire határozza el magát? kérdez ez, midőn Clara vallomásait és a kioszkban légyottott előadni hallá.

— Ön ugyanazt kérdezi, a mit én akartam kérdezni.

— De kedves barátom, önről van szó s nem rólam, én csupán megházasítani igyekszem önt. Folytassam fáradozásaimat, vagy állapodjam meg? Önön áll a határozó szót kimondani.

— Meg van engedve a téovázás?

— A mi nekem súlyosnak tetszik, az azon érzélem, melyet ön Caprice szerez. Ha őszintén kell szólnom, jobban szeretnék egy igazi szerelmet mindazon rosszal a mi azzal jár.

— Látni, hogy nem önről, hanem rólam van szó.

— Sem önről, sem rólam, hanem félretéve minden érzélgést, Donis kisasszony házasságá-

ról. Az én véleményem, hogy ha Mártha kisasszony már szeretője volna Heysem Fülöpnek, e házasság könnyebben sikerülhetne.

— Heysem Fülöppel?

— Ellenkezőleg, önnel. Ugy értem, hogy ha egy leány, a ki ismeri az életet, elég gyengeséggel bírt, magát szeretőjének megadni, erős valószínűséggel bír, hogy nem megy szeretőjéhez, hanem valamely becsületes emberhez, a ki mit sem tud felőle és vele mint becsületes asszonynyal bánik. Szerencsétlenségünkre itt nem ezen eset forog fenn. Mártha szemébe nézhet Heysemnek: ők szertik egymást az igaz, de szüziessen s úgy hogy később a legcsekélyebb homály sem fogja emlékeiket boríthatni; sőt a mi több Heysem még mindig az ismeretlen varázsával bír.

Sainte Austreberthe semmit sem felelt s a kocsit sokáig robogott a homokos uton. a nélkül, hogy egy szót is váltottak volna egymással; de míg a főnök szunnyadozott, St. Austreberthe gondolkodott.

Nemsokára elérték volna Bordeaux házait.

Kezét de Chaylus ur vállaira tévé, ki felébredt.

— Számíthatok önre, ugyebár?

— Reám gróf Cheylus-re teljesen, reám Gironde főnökére testtel és lélekkel.

— Tehát, elhatározott dolog, el fogom venni Donis kisasszonyt.

— Es hogy ezt elérje, mihez szándékszik fogni?

— Holnap fogom megmondani, az éjszaka megállapítom tervemet és segédeszközöimet.

XVIII.

— Heysem az, mondá de Chaylus urnak Sainte Austreberthe, a ki tervemet sugallotta, s mintán le kell őt küzdenem, ugyanazon fegyvereket akarom használni, a melyeket ő használ.

— S milyen fegyvereket használ ő? Hogyan képes magát megszerettetni Donis kisasszony által?

— Nem ezen a téren akarom a kesztyűt felvenni, mert sokkal csekélyebb erővel rendelkezhetnék. Heysem Fülöp már előre befészkelte magát szívébe, s ha ott akarám megtámadni megveretnék. Nem, más oldalról akarom utánozni. Hogy Donis ur beleegyezését kinyerje, egy nagybátya örökségére számít.

— Tehát valami jelentékeny örökséget akar ellenében felmutatni?

— Fájdalom! nem, én nem számíthatok egyébre, mint atyám örökségére, a mely, félek, hogy nagyon könnyű lesz. Atyám még igen fiatalnak érzi magát arra, hogy takarékoskodjék, és mentől tovább él, annál inkább ifjodni fog, nem, koránt sem akarok anyagi befolyást a latba vetni Donis urnál, erkölcsi befolyást.

— Ez valóban érdekes. Előre is szerencsésnek érzem magamat kedves barátom, ily szép tervet előgíthetni. Erkölcsileg hatni! Mily válasz azoknak, a kik bennünket ragadozó madaraknak elneveztek. S tudja ön, hogy nehezen fogja ezen durvaságot Heysem Fülöpnek megbocsátani. Ő ellenséges indulattal van irántunk; ez jól van, ő nem hisz nekünk, ez is jól van; de miért ezen állati hasonlat. Ez egy cseppet sem udvarias. Mi, ellenkezőleg, erkölcsi befolyással fogjuk őt leküzdeni. Lássuk ezen befolyást, kedves barátom, s ha az nem eléggé erkölcsi, Poultiervall fogunk tanácskozni azt erőszkolando; az erkölcsiéget, ez az ő tere, ez az ő vára, mint ön is tudja.

— Heysem ur azt akarja, hogy bátyjának vagyona ajánlja őt Donis ur előtt, én azt akarom, hogy Donisné legyen az, ki értem férje előtt beszél.

— Ejj, az ön befolyása, kedves barátom, nem inkább lesz szellemi, mint erkölcsi?

— Donisné részemre hangolando, folytatá Sainte Austreberthe, felelet nélkül hagyva ezen félbeszakítást, melyet nem magas izlésűnek talált, nem látok csak egy eszközt, őt titkánál fogva megragadni és ezen titkot felfedeznem, szükségem van az ön segélyére, főnök ur.

— Határozottan szükségtelen Poultiert hivatni?

— Egész n felesleges, ön emlékszik, nemde, hogy Clara emlegeté előtttem Donisnének gyakori távozásait, azon ürügy alatt, hogy viz-

gyógymódot használ? Tudnunk kell, hogy hova jár ezen látszólag a gyógyászatnak szánt idő alatt?

— És ki az orvosa?

— Oh! az orvos, az Mériolle, e felett nincsen kétség.

— Ki tudja? Méziolle ur talán a falusi orvos, hinek ott kell a gyógykezelést folytatni, s könnyen lehet egy városi orvosa is, egy tanácsadó orvos, egy igazgató.

(Vége az első kötetnek.)

Apró-cseprő.

* **Csodás emlékezet.**

Egy ur: Hát maga már megint itt van, hiszen csak tegnap utasítottam el.

Házaló: Istenem, milyen emlékező tehetsége van! Én már régesrég elfelejtettem.

* **A rendőrbiztos előtt.**

— Önnek a lehető legrovottaob multja van. Három hónap alatt a rendőrségnek tizenháromszor kellett önt letartóztatnia.

— Ez legalább egy dolgot bizonyít, biztos ur, azt hogy há maradok elveimhez.

HAZATÉRÉS.

Oh árva, árva otthonom!

Ti hangtalan: ti bús szobák!

Az erre nézek: rom romon,

Csak gyász, csak pusztaság

Fölszállott innen, elveszett

Az élet édes illata;

Itt is, meg ott is árny lebeg,

A szin, a fény oda.

Helyén áll minden kis darab,

Minden zu oeska rendbe van,

És mégis minden dult marad,

Mert dult vagyok magam.

A sápadt tenger északon

Nem volt neken ily elhagyott.

— Nincs örömöm, csak tört dalom,

Hogy újra honn vagyok.

Vetetlen ágyam vánkosa.

Leborulok rád szóltalan;

Rám meg hideg éjszaka

S mélységes csend borul...

Endrődi Sándor.

A lány természete, hogy a másolata is eredeti.

Jókai Mór.

A páva nem szeret úgy tündökölni kiterjesztett tollaival, mint a szerelmes nő a maga örömeivel.

A gyanu olyan mint a házőrző kutya; a kit futni lát, utánna szalad és lehuzza.

* **Foltok eltávolítása.** A háztartásban elkerülhetetlen, hogy terítón, rubán, az almáriom márványlapján itt-ott folt ne essék. Elég, ha zsiros kézzel hozzányulunk valamihez, egy kis gyümölcsnedvet, vagy petroleumot elcsöppentünk hogy ott éktelenkedjék szemünk előtt az az átkozott folt, amelynek kiirtására egész folttisztító ipar támadt. A legtöbb irtószert azonban csakugy, vagy még nagyobb mértékben megbosszulja az embert, mint maga a folt, amelynek helyén még nagyobbat támaszt. Foltok eltávolítására nagyon jó módot ajánlhatunk. A gyümölcsből származó foltot úgy távolíthatjuk el legbiztosabban ha borkő, vagy konyhasó vizoldalába mártot tiszta gyapju- vagy vászonrongygyal addig dörzsöljük, amíg csak el nem tűnik. Márványlapról a foltot péppel tüntetjük el, amelyeket két rész szódából, egy rész áztatott síkárkőből és egy rész finom porrá tört oltatlan mészből keverünk. A nyert péppel a foltot bekenjük és egy negyed óra múlva szappannal lemossuk. A foltnak nyoma sem marad.

Szerkesztői posta.

B. M. (Budapest.) Igazán, hogy minden szavában helyes a „Budapesti Szemlé“-ben a Gyulai Pál epigrammja, melyet Ön lapunk más helyén olvas. A mi hírlapíródnak abban keresi a magyarosságot, hogy egy-egy tetszősnek látszó népies szót kikap és azt hiszi hogy ezzel már lehúzza a lábánál fogva a „Magyar Genius“-t. Imé a Bokross Elek haláláról s óló referádákban a következő magyarságokat találjuk; „Szobaleeresztő“, padolat fényesítő vagy mázoló helyett; „hordáros“, a la pénztáros, szertáros; „szüreti ünnepség“ (Festlichkeiten) mintha nálunk a szüret ünnepféle dolog lenne, pedig csupán — vigasság! Így aztán a disznótör is lehetne sertés ünnepség, a mi aztán a pogánynépek véráldozataira emlékeztetne. A mi hírlapíróink a helyett hogy magyarságot tanítanak a vidéktől léha élezzekkel fizetnek lapjaikban az élvezett vendégszeretetért, mikor haza kerülnek, Mi p. o. a toszaszt nem taljáljuk gnyolni való szokásnak, mert hiszen kinek árt vele a toasztozó? Benne van, összefügg a magyar ember természetével. Olyan „Gere György“ sincsen, a minőt az illető „Hírlap“-ban talál, a „kisszörkesztő“ alakban. A magyar bíró bizonynyal bir annyi hályésszel, mint az az író, a ki úgy írja le a magyar embert, mint a bécsi élez lapok. Szeretném, ha **Békési László** gazdasági tanintézeti tanár ur közölné Önnel, a mit a „Pallagra“ szállított bikák kisé. ö-jéről egy névnapi estén előadott Ennek a siemensfeldi német embernek a története mutatván meg, hol bünté az ember: Magyarországon, vagy a „műveltek ülföldön.“ Egy szóval: jobb lenne, ha azok a nagy képű firkász urak tanulmányoznák a magyarságot, mint teszi minden nemzet írója, a helyett hogy léhán kigunyolják és ostobán karrikózzák. Ellesett szavakból nem áll a magyarság!

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 3. szám. I. Kis bérlet 3. szám
Páratlan. Páratlan.

Scribe és Legouve színműve.
Kedd, 1893. Október hó 3-án:

TÜNDÉR UJJA K.

Színmű 5 felvonásban.

Holnap Szerdán, október 4-én:

A nagyra termett.

Történelmi vigjáték.

Kezdeté 7 órakor.

Kiadó és laptulajdonos :
„Osokonai“ nyomda és kiadó r.-t.
Felelős szerkesztő :
Komlóssy Dezső.

Nyilttér.

MED. UNIV.

Dr. Siehermann Adolf orvos

testgyógyászati, massage és gyógy-gymnastikai rendelése

Deb. eczen, Nagyj-utca 1708

A gyógykezelés tárgyai : A gerincoszlop elferdülés-i, a mellkas angolkóros görbülései, a végtagok rendellenes fejlődései, t rések és ficzások után visszamaradt táplá:kozási zavarok. Gyomor- és bélbántalmak, Izmok és ízületek oszozos bántalmak. Izlobok és izületi merevségek. Neuralgiák és a neura th-nia különböző fajai stb.

Rendelés egész napon át.

Jutányos, szabott árákon kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél :

Divatos női ruhaszövetek.

Francia flanelek, Kasán, Moldon,

legujabb flanel, selyem és bársony

BLUZOK,

szines és fekete selymek,

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők,

Gyermek ruhácskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok

téli harisnyák, keztük.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsai posztókban.

Kardos Lászlónál

Kossuth-utca.

Férfl, női és gyermek

FEHÉRNEMÜEK.

Tréfás rajzu gyermek zsebkendők.

Finom női és uri

BATIST KENDŐK.

Legjobb faj harisnyák.

Legszebb francia ruha flanellek.

Elegáns koesi pokréczok,

Legjobb faj flanelle takarók.

(I. a.)

Szülők figyelmébe!

Német-magyar nevelő, ki zongorázni is tud, ajánlatik.

Szives ajánlatokat „tapasztalt pedagógus“ alatt a kiadóhivatalba.

SZŐNYEGEK,

függönyök.

ágy- és asztal-terítő, butorszövetek, viaszkos vásznak

takarók és löpokréczok

SZABÓ LAJOS FIAI

czégnél.

A mélyen tisztelt színházlátogató hölgyközönség szives figyelmébe!

SELYEM BLUZOK

ÉS

SELYEM ÉCHARPEOK

legdusabb választékban kaphatók.

STEINER és WITTMANN

DEBRECZEN, vármegyeház és bankpalota között.

Selyem maradékok bluzoknak rendkívül olcsó árban.

Női trikók, leány- és gyermek ruhák, háló köntösök

Posztó és berlini kendők nagy választékban, chifon, és creas vásznak.

Üzlet nagyobbitás, a legolcsóbb bevásárlási forrás.
Tulhalmozott raktár miatt leszállított árakban ajánlja

Schönberger Vilmos
Debreczen, főtér, a városház alatt.
Nagy czipőraktárát.
500 árba. Micaado függőruya és
leszállított árban kapható.
Valódi új és régi szivott tajték-pipák.

Gallérok, kézetők, nyakkendők, nap- és esernyők

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkittinőbb mázó-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt 1.35
1 kis palaczk ára 68 kr.

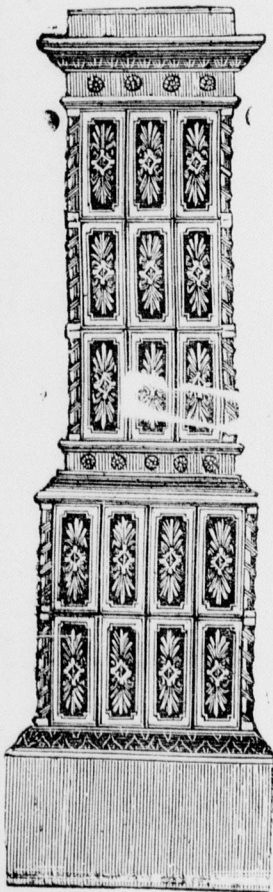
Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög
ára 60 kr., mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadarnál.

Legnagyobb raktár, legolcsóbb beszerzési forrás

eredeti gyári árak mellett.

PORCELLÁN-KÁLYHÁK és KANDALLÓK

a continensen elismert legjobb (BUDWEISI) gyártmányban, minőségért és
fűtőképességért jótállás,

FRIEDLANDI töltő rendszerű vaskályhák

MEIDINGI rendszerű köpenyes kályhák,

Világító két henger-rendszerű (Krénszabadalma)

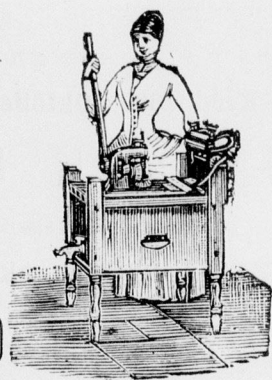
kályhák köpenyvel legnagyobb anyag-megtakarítás
mellett, legmagasabb fokú fűtőképességgel,

Szén és fatartó kosarak fényezve

Kályha-elők bronz és nikl kivitelben.

MOSÓ-, FAC SARÓ- és MANGORLÓ-GÉPEK

legtökéletesebb rendszerekben.

Vasbutorok és fürdőkádak.

KONYHA FELSZERELÉSEK, ÉPÜLET és BUTORVASALÁSOK,
SZERSZÁMOK, minden iparágakhoz francia és angol gyártmányokban.

TÓTH GYULA vasnagyszerkedő

DEBRECZEN.